

ΜΙΑ ΠΕΡΙΕΡΓΟΣ ΚΡΙΤΙΚΗ

(Χωρίς σύνορα και χωρίς συνδέματα)

Ἄλλ' ἰδῶ ἐγὼ ζητῶ μίαν Κριτικὴν δι' ἑνα Ἔθνος Νέον. Καὶ εἰδικῶς, δι' ἓνα ἔθνος ξεχαρβαλωμένον. Δι' ἓνα ἔθνος, τοῦ ὁποῖου ὁ πραγματικὸς κόσμος καὶ ὁ ἰδεολογικὸς κόσμος, εἶνε ἀποθαλασσωμένους εἰς τὸν ἔσχατον βαθμὸν. Δι' ἓνα ἔθνος ὅπου τὸ κάθε ἀγράμματον νήπιον πηδᾷ καὶ διευθύνει τὰ πράγματα καὶ τὰς ἰδέας. Δι' ἓνα ἔθνος ὅπου σιγοῦν οἱ φρόνιμοι καὶ ρητωροῦν οἱ τρελλοί· ὅπου εἶνε βαλμένα εἰς ἀχρησίαν ὅλα τὰ στοιχεῖα τὰ ὅποια ἔχουν τὰ διανοητικὰ καὶ ἠθικὰ κεφάλαια νὰ δημιουργήσουν τι σωστὸν, καὶ χρησιμοποιοῦνται μόνον κατ' ἐκλογὴν τὰ στοιχεῖα τὰ ἀχρηστά διὰ τὸ κάθε τί· ὅπου τὸ κάθε τι εἶνε ξεχαρβαλωμένον, ξεκουρδισμένον, ξεβιδωμένον, καὶ ὅλασι κί βίβιδαι τῆς κάθε μηχανῆς εἶνε πεταμέναι καὶ χαμέναι. Δι' ἓνα ἔθνος, ὅπου τοῦ συνέβη ὅτι εἰς ἓνα χωρίον, ἐάν τοῦ ρίψετε εἰς τὴν μέσσην ὅλα τὰ εὐρωπαϊκὰ πράγματα καὶ τὰς ἰδέας, καὶ κολλήσετε εἰς τὸν καθένα ἀπὸ ἓνα πρᾶγμα καὶ τοῦ καρφώσετε εἰς τὸ κεφάλι μίαν ἰδέαν, ὅτι τύχη εἰς τὴν τύχην· καὶ φυσικὰ τὸ χωρίον, ἀπὸ τοὺς παπᾶδες καὶ τίς γυναικες καὶ τὰ παιδιὰ ἕως τίς γάτες, θὰ παραφρονήσῃ. Δι' ἓνα ἔθνος, ὅπου τὰ μὲν παιδιὰ πηδοῦν ἀπὸ τὰ θρανία εἰς τὰς ἑδρας τῶν διδασκάλων καὶ θέλουν νὰ τοὺς διδάξουν, οἱ δὲ ἄνδρες χάνουν τὴν ἀνδρικότητά των καὶ τοὺς πίπτουν τὰ νεφρὰ ἀπὸ τὰ τριάντα, ἀρπάζουν μίαν θέσιν, καὶ κρύβονται καὶ χάνονται καὶ δὲν ὑπάρχουν καὶ ἀναφκίνονται εἰς τὸ τέλος τῆς ζωῆς των, θεόγεροι καὶ θεόμωροι Ἱερειεῖσι. Ἐδῶ ἐγὼ ζητῶ μίαν Κριτικὴν, δι' ἓνα Ἔθνος νέον, θεότρελλον, τοῦ ὁποῖου τὰ μᾶλλον φαινόμενα, τὰ ἐνεργητικώτερα στοιχεῖα, εἶνε παιδικὰ ἑπταμηνίτικα καὶ ἐσχατόγηροι ξαναμωραμένοι, ἐπομένως φαντάζεται ὁ καθείς τί εἶνε ὁ ἰδεολογικὸς του κόσμος. Δι' ἓνα Ἔθνος ὑπερβατικόν, τὸ ὁποῖον δὲν ἤξεύρει τί τοῦ γίνεται εἰς κανένα ζήτημα. Ἡ τοιαύτη ὑψηλὴ, μεταφυσικὴ, καὶ ὀλίγον Σκορβουτικὴ Κριτικὴ εἶνε μίχ ἀνδρογυναῖκα, μὲ δυνατότατα ἀγγλικὰ πόδια, μὲ νευροδέστατα καὶ τολμηρότατα πεταγμένους ὅλας τὰς καμπύλας τῶν μελῶν, τὴν ὁποίαν, φυσικὰ, ζεσταίνει, τὸ κάθε φόρεμα, ἢ ὁποῖα ἀγαπᾷ τὸν ἀνοικτὸν ἀέρα, ὀρθάνεται εἰς ἓνα ὕψωμα καὶ σφίγγει μὲ τὰ δύο τῆς χέρια τοὺς πρισμένους τῆς μαστοῦς καὶ πετᾷ τὸ γάλα τῆς σὺν νερόν ἀναβρυτηρίου, πρὸς ἰδίαν τῆς ἀνακούφισιν. Καὶ εἶνε ἀσυγκίνητος ὅταν ραντίζει τοὺς φρέσκους ζακέδες τῶν φιλολογικῶν ἐμποροῦπκαλλήλων, καὶ εἰς τὰς τσουχτεράς φωνὰς τῶν ἑβραίων μεταπρατῶν, ὅταν τύχη κατὰ λάθος νὰ σπάσῃ τίποτε ἰδεολογικοῦς μαστραπάδες, λέγει ἀπλούστατα: Πρίτε!

×

Καὶ ἀνάγκη νὰ εἶνε τοιαύτη τις, διότι δὲν ἐνωῶ διόλου, εἰς τί εἶνε δυνατόν νὰ

χρησιμεύση ἡ Γερόντισσα μὲ τὸ φακίλι, τοῦ πλέσει τὴν κάλτσκα τῆς ἀπαθῶς καίμας διηγείται τί ἔκαμαν ὁ Σολωμός ἔταν ἤτο μικροί, καὶ πότε; θείεις εἶχε, ἢ ἡ ἄλλα, ἢ νεαρά Ἀρσακείας, μὲ τὰ ματαξωτὰ ἐξώρρουγα καὶ τὰ ἐσωτερικὰ καρκυόσπικα, ἢ καθε Λιλὶ τοῦ ταῖου καὶ τῶν καρμελέδων, καὶ τῶν ἀπρεμιθίδων, ἢ ὅποια διηγείται εἰς τὰς φίλας τῆς, τί βιβλία εἰδιάσκει καὶ τί ἐκπτάλαδα, καὶ πότε τὴν ἐγαργάλισαν καὶ πῶς λέγουν τὴν σκυλίτσα τοῦ Λάουπτιαν καὶ τὸ γκατάκι τοῦ Ζολζ, ἔταν τὸ σκάφος τῆς πολιταίος τὸ δερνεὶ ἢ θάλασσα, σὺν νὰ ἦτο γεμάτον παπάδες καὶ ἔταν δὲν γνωρίζει τὸ σαυλὶ τὸν ἀφάντη του καὶ ἔταν κενεὶς μὰς δὲν εἰξεύρει ποῦ ἔχει τὸ κεφάλι του.

×

Ἀλήθειαι. Ἐδῶ ἐγὼ ζητῶ μίαν Κριτικὴν, δι' ἓνα ἔθνος τραλλόν. Μίαν Κριτικὴν Ἐθνικὴν. Ἐδῶ χρειάζεται μία κριτικὴ *ριζισα*, ἢ ὅποια νὰ ἀρχίσῃ ἀπὸ τὸ Ἄλφα τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων καὶ νὰ τελειώσῃ εἰς τὸ Ἰμείγη. Διότι ἄλλως, δὲν εἶνε δυνατὸν, ἔχει νὰ γίνῃ τίποτε, ἀλλ' οὔτε νὰ συνηνοθῇ κανεὶς διὰ τίποτε, ἐνδῶ δὲν καθαρῶς καὶ τεθοῦν εἰς τὴν θέσιν τῶν ἑλκ τὰ ἑλληνικὰ ζητήματα. Καὶ καθε ἑλληνικὸν ζήτημα, μὰς παρουσιάζεται ἀκόμη σὺν ἓνα πρόβλημα ἱερογλυφικόν.—Πάρτε τὴν Γλώσσαν, ἑλκ τὸ ἴδιον εἶνε—Σὰ ἓνα πρόβλημα, τὸ ὅποιον δὲν ἔχει καμμίαν ὀρισμένην μορφήν, ἀλλὰ τοῦ ὁποίου τὴν μορφήν, θέτει ὁ καθεὶς ὅπως θέλει. Καὶ διὰ τὸ καθε πρόβλημα, ἀρίστου μορφῆς, προταίνονται ἑκατομμυριάδες λύσεις. Ἐπομένως, εἰς τὸ καθε τί, γίνεται μία ἀφάντικτος ἀερολογία, χωρὶ καμμίαν ὀρισμένην, πραγματικὴν, σταθερὰν βᾶσιν ἀερολογία, ἢ ὅποια τέρπει τὸ ἀερολογουδντα καὶ ἀπομακρύνει ἔχει πλέον ἀπὸ καθε λύσιν τοῦ προβλήματος, ἀλλὰ ἀπὸ καθε σφῆ, πραγματικὴν ὄρκειν, τοῦ εἶδους καὶ τῆς μορφῆς τοῦ προβλήματος, ἀπὸ καθε σφῆ τοποθέτησιν τοῦ ζητήματος, πρὸς λύσιν. Ἐπομένως, ἔχει, δὲν προχωρεῖ καὶ δὲν σφηνίζεται τίποτε ἀλλὰ καθε ἡμέραν, τὸ καθε τί, συσταθίζεται καὶ συγκλύπτεται περισσότερο. Διὰ νὰ τὸ ἐνοήσατε καθαρό, ἀς πάρωμεν αὐτὸ τὸ ζήτημα τῆς Γλώσσης, ἀγκητοὶ μου ἡλίθιοι, τὸ ὅποιον εἶς ἀπεξήμας τὸ ὀλίγον μυαλὸ τὸ ὅποιον εἶς ἀφῆκε τὸ σχολεῖον — εἰν ἔτοιγε νὰ περάσατε ἀπὸ σχολεῖον — καὶ δυναιθῶμεν ἀπὸ τὴν ἀλγεβραν τὴν μορφήν, διὰ νὰ παραστήσωμεν τί γίνεται. Ἐγὼ εἶμαι δυνατότατος εἰς τὴν ἀλγεβραν. Ἐπάρτε ἑλκ τὸ Γυμνάσιον, χωρὶς νὰ ἀγοράσω οὔτε τὸ βιβλίον. Ὁ ἑνας, θέτει τὸ γλωσσικὸν ζήτημα κατὰ βούλησιν ἐλευθέραν, ὡς ἐν : $\alpha' + \beta' + \zeta' + \alpha\beta' + \gamma\delta'$, καὶ συνεπάγεται ἀναλύσεις, ἀναπτύξεις, μεθόδους, ἐξισώσεις, καὶ φθάνει εἰς μίαν εἰκαστικὴν λύσιν. Ὁ ἄλλος θέτει τὸ γλωσσικὸν ζήτημα ὡς ἐν : $\alpha\gamma' + \beta\delta + \chi\gamma'$. Καὶ ὁ καθεὶς κάμνει τὸ ἴδιον, ὡς ἐλευθερὸς Ἕλλην ποῦ εἶνε καὶ ὡς ἀδέσποτος σφῆ. Δηλαδή, δὲν ὑπάρχει ἓνα ὀρισμένον, ἔστω πρόβλημα, τεθειμένον σφῶς, ἐνώπιον ἑλκων, πρὸς λύσιν, κανενὸς ζητήματος. Καὶ πιθανόν, οὔτε κἀν νὰ ὑπάρχει πρόβλημα.

Καὶ πιθανὸν νὰ εἶνε ὅλα, τῶν ἀμαθῶν σακκιστῶν τῶν ιδεῶν, δημιουργήματα φανταστικά. Διὰ κάθε ἐλληνικὸν ζήτημα, συμβαίνει τὸ ἴδιον—ἀστεῖον. Ἐπειτα, τὸ κάθε ζήτημα δὲν ἐγεννήθη σήμερον τὸ πρῶτῷ, διὰ νὰ γνωρίζει ὁ καθείς, πῶς ἐγεννήθη, τί αὐτιά, τί μάτια, τί μαλλιά εἶχε. Τὸ κάθε ζήτημα καὶ τὸ νεώτερον ἀκόμη, εἶνε μεγαλύτερῃς ἡλικίας· εἶνε ἑκατὸν, διακοσίων, τριακοσίων, πεντακοσίων ἐτῶν· τὰ περισσότερα καὶ χιλίων καὶ δισχιλίων καὶ τρισχιλίων. Ὡστε διὰ τὸ κάθε ζήτημα, διὰ νὰ τὸ ἴδῃ κανεὶς καλὰ, πρέπει νὰ ἀντρεῖξῃ εἰς τὸ παρελθόν, εἰς τὴν ἐρίτιμον Κυρίαν Ἱστορίαν.

Ἄλλὰ, ἡ ρωμαντὴ καὶ αὐτὴ γεροντοκόρη, δὲν ὁμιλεῖ εἰς κανένα, διὰ νὰ μὴ φανῇ ὅτι δὲν ἔχει δόντια, δεικνύει μόνον τὴν ἀπέρκετον βιβλιοθήκην της. Καὶ ἡμεῖς, οἱ σοφοὶ τῆς νέας (;) Ἑλλάδος, δὲν ἀγαπῶμεν τὰ βιβλία, ἀλλὰ τὸν ἥλιον. Ἄλλὰ εἰς κάθε βήμα εἰς τὴν Ἱστορίαν, συμβαίνει ὅτι εἰς κάθε ζήτημα, καὶ ὁ καθείς λέγει ἄλλα τῶν ἄλλων, καὶ ὁ καθείς φαντάζεται ὅπως θέλει τὸ παρελθόν, καὶ δὲν ἀρκεῖ ἡ ἰδική μας παραφροσύνη, ἀλλὰ ἔχομεν καὶ ὅλους τοὺς ξένους δασκάλους, τοῦ παλαιοῦ καὶ τοῦ νέου κόσμου, οἱ ὅποιοι μᾶς ἀναστατώνουν κάθε ἡμέραν, ὅλον μας τὸ σπῆτι, οἱ ὅποιοι δὲν ἔχουν ὀλιγωτέραν φαντασίαν ἀπὸ ἡμᾶς καὶ τοὺς εἶνε καὶ εὐκολώτερον νὰ φαντάζωνται ὅτι θέλουν, διότι κάθοντα καὶ μακρὰν καὶ δὲν τοὺς ἐνοχλοῦν διόλου τὰ πράγματα, ἀφοῦ δὲν ἐνοχλοῦν διόλου οὔτε ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τέλους διότι ἔτσι θέλουν.

Ἄλλὰ ὅλα τὰ δημιουργηθέντα προβλήματα, ὅλα αἱ ἐξωφρενικαὶ ιδεαὶ, περὶ ἡμῶν αὐτῶν, εἰς κάθε ζήτημα, τοποθετοῦνται εἰς τὴν Χριστιανικὴν μας ἐποχὴν, τὴν Βυζαντινὴν, θεωρουμένην ὡς πηγὴν ὑποχρόνιον, μυστηριώδη, τοῦ τωρινοῦ Ἑλληνος. Ἄλλὰ ἡ ἐποχὴ αὐτὴ, ὅταν τὴν ἔλαβον ἀρχικῶς ὡς πηγὴν, ἦτο σκεπασμένη μὲ τόσον χῶμα, μὲ τόσον σκότος—κανεὶς δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ τὸ ἀμφισβητήσῃ—ὥστε ὅλοι οἱ θέσαντες ὡς βάσιν τῶν σκέψεων των τὸ ἀόρατον αὐτὸ ἔρεβος, ἀπὸ τῶν Κοραήδων καὶ ὅλων τῶν πρὸ αὐτῶν, τῶν τότε καὶ τῶν ἔκτοτε σοφῶν, ἤντλουν ἀπὸ πηγὴν φανταστικωτέραν τῶν φανταστικωτέρων θρύλλων. Ὡστε ὅλα αἱ βάσεις τῶν Ἑθνικῶν ἰδεολογικῶν συστημάτων, αἱ ὅποια ἐστηρίχθησαν εἰς ἔδαφος, τὸ ὅποion ἦτο ἀγνωστον καὶ τοῦ ὁποίου τῶρα μόνον ἀρχίζει νὰ ἀποκαλύπτεται ἡ πραγματικὴ φύσις, φανερωτατον τί ἀξίαν δύνανται νὰ ἔχουν. Εἶνε ἐντελῶς ἀδιάφορον διὰ τὸν ἐρευνητὴν καὶ δὲν προξενεῖ καμμίαν συγκίνησιν ἢ ἰδέαν καὶ ἡ πραγματικότης, ὅτι ἐστήθησαν οἰκοδομήματα ἐπὶ οἰκοδομημάτων καὶ κάθε ἡμέραν προστεθήσαν ἔκτοτε νέαι πτέρυγες, ὅπως εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν. Εἶνε ἐντελῶς ἀσήμαντοι αἱ θεωρίαι καὶ δημιουργίαι ἐνὸς αἰῶνος, ὁ θύρβος καὶ τὰ πραγματικά, τὰ τῶσα ἀποτελέσματα. Εἶνε ἐντελῶς ἀδιάφορα καὶ ἀσήμαντα. Στήσατε δύο σπύρτα καὶ φυσήσατέ τα, διὰ νὰ τὸ ἐννοήσατε.

Ἡ Λογικὴ εἶνε μία γερόντισσα—εἶνε ἀδύνατον νὰ κλῆρηκανεὶς ἐνα βήμα χωρὶς νὰ συναντήσῃ καὶ μίᾳ γρηῃ—ἡ ὅποια ἐλητηρίθη ἀπὸ τότε ὑπάρχει εἰς τὴν ζωὴν

καὶ δὲν αἰσθάνεται ποτὶ τῆς κενῆς εἴδους συγγραμμῆς. Καὶ ἔγραψα κατὰ λέγειν πρὸς τοὺς νεοῦλληνας: Ἄρσὺ καλὰ μοι, παιδιὰ, εὐαί ἀρεταὶ καὶ ἐπαγγέλματα, καὶ ἀρχαῖα, ἀπὸ τῆν Βυζαντινῆν ἔποχην—ἰγὼ δὲν εὐαί χαλῶ τὴν χροίαν.—αὐαί ἄρσὺ ἀπὸ κούτης πηγῆν θέλετε καὶ ἀντλήτε καθεὶ ἰδέαν, καθεὶ ἔλλαδι, καθεὶ ἰστορίας, πρὸς τοὺς ἰστοριογράφους, καὶ τῆν μελετῆται, καὶ τῆν γνωρίζεται — δίδεται καὶ ἔλλαδι δὲν εἶνε ἀποστολῆν παρὰ τὴν μελέτην ἀνοησίας καὶ τὴν κτερίζεται πύργους εἰς τὴν ἀρεταίαν.—ὅκαὶ χαίδαίνομα τὸν καθεὶ Χαρίλαον, τὸν καθεὶ Γιάννον, τὸν καθεὶ τοιοῦτοῦτον, τὸν καθεὶ Κωσταντίνον, —δίδεται καὶ ἄλλοι μπουσουλῶν ἀκόμη καὶ δὲν τὸς φθάνει ἡ ἔλλαδι πρὸς τὴν γερνόντισσα εἰς τὴν πύργον φρόνα τῆς—ἐπαναλαμβάνεται: Μὴ μοι θαλάσσει, καὶ εἶνε τὸν εὐαί μου, δίδεται χωρὶς ἐμένα δὲν κάνατε τίποτα, παρὰ ἀποδοτε τὸν νόον τοῖς, καὶ εὐαί ἀρχαῖα πύργον πολὺ καὶ εὐαί δίδεται ἔλλαδι καὶ ἀρχαῖα, καὶ ἀποδοτε ἄρσὺ καὶ μελετῆται τὸ μελέτην καὶ εὐαί δίδεται ἡ ἀδελφῆ μου ἡ ἰστορία, ἔλλαδι καὶ δὲν εἶνε εὐαί ἀρεταί, δίδεται μόνονταὶ θὰ εἶνε καλὰ παιδιὰ καὶ θὰ γίνεται φρόνα ἀνοησία ἔλλαδι μαγαλίται. Ἀληθῆ, ἡ Λογικῆ, λέγει ἔλλαδι: Ἄρσὺ οἱ ἰστορία, ἐπὶ τὸν ἔλλαδι ἰστορία ἔλλαδι εἰ περισσώτεραι ἰδέαι παρὰ τὸν τῶν ἔλλαδι καὶ τὸν τῶν ἔλλαδι ζήτηματα, καὶ εὐαί καὶ ἰδέαι αὐταὶ εἶνε αἰ φανταστικώτεραι καὶ εἶνε αἰ φρόνα καὶ εἶνε αἰ σχολαστικώτεραι καὶ εἶνε αἰ παιδικτικώτεραι καὶ εἶνε αἰ ἔλλαδι καὶ εἶνε αἰ Δελφικτικώτεραι—φωτίζονται τῶν, καὶ μελέτην παρουσιάζονται τῶν μελέτην ἀνοησίας, φανταστικῶς καὶ καθεὶ ἡμέραν διαφρονατικῶς, δὲν εἶνε ἀνοησία καὶ μελέτην μεταδιδεται ἀνοητικῶς—ἐπὶ δὲν εἶνε ἀνοησία ἀνοησία — καὶ ἔλλαδι καὶ οἱ ἰδέαι οἱ ἔλλαδι ἔλλαδι ἀνοητικῶς, ἐστάθησαν, ἐστάθησαν, ἐστάθησαν καὶ ἐστάθησαν ἐπὶ τὸν ἔλλαδι αὐτῶν.

X

Χρειαζεται λοιπὸν, μία ἔλλαδι, μία ζήτησαι, μία μελέτη, μία καθαριστικῶν ἔλλαδι—εἶνε τὴν εἰπομένην Κριτικῆν ἡ ἔλλαδι ἔλλαδι θέλετε, καὶ εἶνε ἐπὶ τῶν ἀνοησίας—εἶνε, βαθεῖα, οὐραγῆς, σπουδαία, μία καθαριστικῶν Κριτικῆν.—ἔλλαδι εἶνε ἔλλαδι καὶ ἀρεταίαν τὴν ἰστορίαν— δίδεται καὶ τῶν εἶνε εἶνε. ἔλλαδι τὸ ζήτημα ἀπὸ τὴν ἀρχῆν, καὶ μία καθαρῶν ἀνοησίας μαρτῶν πρὸς ἔλλαδι. ἔλλαδι τῆς μελέτης αὐτῆς ἔλλαδι ἀνοησίας, ἔλλαδι ἀνοησίας εἶνε λόγια τοῦ ἀνοησίας. Καὶ ἀνοησίας δὲν εἶνε ἔλλαδι τί τοῦ γίνονται, καὶ ἀνοησίας δὲν θὰ ἀνοησίας ποτὶ καὶ ἀνοησίας καὶ τὸν ἔλλαδι, δίδεται ὁ καθεὶς θὰ εἶνε πάντα ἀνοησίας, καὶ ἀνοησίας καὶ τῶν φανταστικῶν τῶν καθεὶ θεωρίαν καὶ καὶ ἔλλαδι ὁ καθεὶ ἔλλαδι μία ἰδέαν τῶν γινώσκων, ἀπὸ τὴν μία ἀνοησίας τῆς ἔλλαδι ἰστορίας, εἶνε τὴν ἔλλαδι, καὶ φανταζεται καθεὶ ζήτημα, ἔλλαδι θέλει, καὶ φανταζεται τὸ χθὲς καὶ τὸ σήμερον καὶ τὸ αὔριον, ἔλλαδι τὸ ἀνοησίας. Δίδεται, τὸ γεγονὸς εἶνε ἔλλαδι δὲν ἔλλαδι ἀνοησίας, ἀνοησίας εἶνε ἀνοησίας. Δίδεται, δὲ ἔλλαδι ζήτημα ἔλλαδι. Καὶ κατ' αὐτῶν τῶν τῶν δὲν ἔλλαδι εἶνε ἔλλαδι ἀλλο παρὰ ἔλλαδι ἀνοησίας. Καὶ τὸ γεγονὸς αὐτὸ, ἀνοησίας καὶ λαβῆ ἔλλαδι.

Χρειάζεται μία εύρυτάτη κριτική, τῶν θεμελιωδῶν ἰδεῶν καὶ τῶν συνθετικῶν ἰδεῶν καὶ τῶν κορυφαίων ἰδεῶν, ποῦ ἀποτελοῦν τὸν Ἑθνικὸν Ἰδεολογικὸν Κόσμον. Δηλαδή χρειάζεται νὰ μάθωμεν, τί ἐστὶ Ἑλληὺν, διὰ νὰ μάθωμεν τί ἐστὶ Ἑλλάς. Πρὶν ἰδῶμεν καθαρὰ τί ἐστὶ Ἑλληὺν, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ἰδῶμεν καθαρὰ τὴν ἱστορίαν του. Καὶ πρὶν μάθωμεν καθαρὰ τὸ ἓνα καὶ τὸ ἄλλο, ὅ,τι λέγομεν διὰ τὸ κάθε ζήτημα, εἴτε Γλωσσικόν, εἴτε Μακεδονικόν εἶνε, δὲν δύναται νὰ ἔχη περισσύτερον ἐνδιαφέρον καὶ περισσοτέρην οὐσιαστικὴν ἀξίαν ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τοῦ Μινουέττου καὶ τὴν ἱστορίαν τοῦ Πολυχρονιάδου. Ἀπὸ τὴν καθαρὴν καὶ σαφῆ γνῶσιν, τοῦ τί ἐστὶ Ἑλληὺν, ἀπὸ τὴν καθαρὴν καὶ σαφῆ γνῶσιν τῆς ἱστορίας του— διότι πρέπει νὰ καταλάβετε τέλος πάντων, σοφοὶ μου συναδελφοί, ὅτι δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ἐξακολουθῆ αὐτὴ ἡ μέθοδος, νὰ μᾶς σκοτίζετε τὸν νοῦν κάθε πρωὶ, ἀερολογοῦντες περιγραμμάτων καὶ τεχνῶν καὶ ὄλων τῶν ἑλλ. ζητημάτων, χωρὶς νὰ ξεύρετε γγὶ ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τοῦ τόπου σας καὶ τὴν ἱστορίαν αὐτὴν, ὅσον καὶ ἂν τὸ θέλετε διὰ τὴν εὐκολίαν σας, δὲν σταματᾶ εἰς τὴν κάλτσαν τοῦ Κατσαντώνη,—ὅτι ἀπὸ τὰς δύο αὐτὰς γνώσεις καὶ ἀπὸ τὴν σύνθεσιν καὶ ἐρευναν ὄλων τῶν ὀλικῶν ποῦ μᾶς ἀπεθσαύρησαν οἱ αἰῶνες ὄλοι, θὰ γεννηθοῦν καὶ θὰ ἐκφραστοῦν αἱ *λογικαὶ* καὶ *πραγματικαὶ* Ἰδέαι, διὰ τὰ Γράμματα καὶ τὰς Τέχνας καὶ διὰ τὸ κάθε τι. Διότι, σοφώτατοι ἀκαδημαϊκοὶ μου συναδελφοί, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ δημιουργηθῆ τίποτε μὲ τὸν ἄέρα, καὶ ὄλοι οἱ κτίσται τοῦ κόσμου, εἶνε ἀδύνατον νὰ σᾶς κτίσουν ἓνα σπῆτι χωρὶς ὀλικᾶ· εἶνε καιρὸς νὰ τὸ καταλάβετε αὐτὸ καὶ νὰ ἀρχίσετε νὰ κυττᾶτε αὐτὰ τὰ ὀλικᾶ, εἴτε κάπρες καὶ τακρούγια, εἴτε μεταξωτὰ ἄμφια πεππᾶδων, εἴτε χιτωνίσκοι καὶ χλαινίδια εἶνε, χωρὶς στενοκεφαλίες, κουταμάρες, προλήψεις, καὶ χωρὶς νὰ τὰ κυττᾶτε μὲ τὰ γυαλιὰ τῶν Γερμανῶν, τῶν Γάλλων, τῶν Ἀγγλων, τῶν Κινέζων, διότι δὲν εἶνε διὰ τὰ μάτια σας καὶ δὲν θὰ ἰδῆτε ποτὲ σας τίποτε μὲ αὐτὰ.

Καὶ μετὰ αὐτὰς τὰς δύο καθαρὰς γνώσεις, μὲ ὄλα τὰ ὀλικᾶ τοῦ παρελθόντος, μὲ ὄλα τὰ διδάγματα καὶ τὰ φῶτα τοῦ παρελθόντος, ἔχοντες ἐμπρὸς εἰς τὰ μάτια σας τὸν τωρινὸν Ἕλληνα καὶ τὰ τωρινὰ πράγματα, θὰ ἀνεύρετε ὄλα τὰ χρήσιμα στοιχεῖα καὶ ἔχνη, καὶ θὰ στρογγυλοκαθήσετε καὶ θὰ πιᾶσετε τὸ ἔλαφρόν σας κεφαλαίκι μὲ τὰ δύο σας χεῖρια καὶ θὰ θέσετε τὰς θεμελιώδεις ἑλληνικὰς Ἰδέας κάθε κλάδου: Παιδείας, Στρατοῦ, Ναυτικοῦ, Φιλολογίας, Ζωγραφικῆς, Γλυπτικῆς, Ἀρχιτεκτονικῆς, Μουσικῆς, Νομοθεσίας, Πολιτεύματος. Καὶ αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ κάμετε: 1ον, διὰ νὰ μὴν εἰσθε γελοῖοι, ὅπως αὐτὴν τὴν στιγμὴν, ποῦ ὄλα αὐτὰ δὲν ἔχουν καμμίαν βᾶσιν ἑλληνικὴν, δηλαδή φυσικὴν, δηλαδή λογικὴν· καὶ 2ον, διὰ νὰ μὴν ἀποχαρβαλώνετε καὶ ἀποθαλαστώνετε τὰ πάντα· καὶ 3ον, διὰ νὰ θέσετε μίαν ἀρχὴν, *Κοινοῦ Νοός*, μίαν ἀρχὴν *Ἀπλῆς Λογικῆς*, τοῦλάχιστον εἰς τὰς σκέψεις σας. Καὶ αὐτὸ, διὰ τὸ παρὸν, ὑπεραρκετόν, διὰ σας καὶ διὰ τοὺς μετὰ σας.

Περικλῆς Γιαννόπουλος.